

Επί ερωτήματος της Δ.Ε.Υ.Α.

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

Ερωτάται αν νομιμοποιείται μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης σε λήψη αντιγράφων εξ ονομαστικής κατάστασης υπηρετούντων και των επιμέρους συναφθεισών συμβάσεων αυτών (περιλαμβανομένης της σύμβασής του Διευθυντή της Επιχείρησης) καθώς και απολογισμών των τριών (3) προηγούμενων ετών (και εάν η επιχείρηση νομίμως δύναται να χορηγήσει αυτά στον αιτούντα από την άποψη των περιεχομένων στα έγγραφα δεδομένων)..

Ι. ΚΡΙΣΙΜΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

1. ΣΥΝΤΑΓΜΑ 1975/1986/2001

Άρθρο 10

1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνου, που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο.

**3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παράδοσης άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει.

2. Ν 1599/1986: Σχέσεις Κράτους-πολίτη. Ταυτότητες-ΕΚΑ-κλπ., διοικ. διατάξεις

Άρθρο 16.
Δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων.

*** ΠΡΟΣΟΧΗ Βλ. ήδη άρθρο 5 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν.2690/1999)

1. Κάθε πολίτης, με τις επιφυλάξεις των διατάξεων της παραγράφου 3, έχει δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων, εκτός από εκείνα που αναφέρονται στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων. Ως διοικητικά έγγραφα, για την εφαρμογή του άρθρου αυτού, θεωρούνται **όλα τα έγγραφα που συντάσσονται από όργανα του δημόσιου τομέα**, ιδίως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιοι οδηγίες, απαντήσεις της διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.

2. Το δικαίωμα της παραγράφου 1 ασκείται:

α. Με επιτόπια μελέτη.

β. Με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή του μπορεί να βλάψει το έγγραφο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον ενδιαφερόμενο, εκτός αν διαφορετικά ορίζεται στο νόμο.

3. Οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα μπορούν να αρνηθούν την ικανοποίηση του δικαιώματος της παραγράφου 1 στις περιπτώσεις:

α. Που παραβλάπεται το απόρρητο των συζητήσεων του υπουργικού συμβουλίου και των άλλων κυβερνητικών οργάνων, το απόρρητο της εθνικής άμυνας και εξωτερικής πολιτικής, της δημόσιας πίστης και του νομίσιματος, της ασφάλειας του κράτους και της δημόσιας τάξης το ιατρικό, εμπορικό, τραπεζικό ή βιομηχανικό απόρρητο και κάθε άλλο απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις ή

β. που μπορεί να δυσχεράνει την έρευνα δικαστικών, αστυνομικών, στρατιωτικών ή διοικητικών αρχών σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

3. Ν 1892/1990: Επενδύσεις Βλ. Ν.2601/98-ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΠΡΟΝΟΙΑ-ΦΟΡΟΙ ΚΛΠ (302)

Άρθρο 51
Επανοριοθέτηση του δημόσιου τομέα

1. Ο κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 δημόσιος τομέας περιλαμβάνει μόνο:

α. Τις κάθε είδους δημόσιες υπηρεσίες, που υπάγονται στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου και εκπροσωπούνται από αυτό.

"β. Τα κάθε είδους Ν.Π.Δ.Δ., εξαιρουμένων των Χρηματοστηρίων Αξιών, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Επιτροπής Εποπτείας της Ιδιωτικής Ασφάλισης, είτε αυτά αποτελούν οργανισμούς κατά τόπο είτε καθ' ύλην αυτοδιοίκησης."

***Η περ.β όπως είχε συμπληρωθεί με την παρ.9 του άρθρου 18 του Ν. 2198/1994

αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.6 του άρθρου 3 του Ν. 3229/2004 (ΦΕΚ Α 38)

γ. Τις κάθε είδους κρατικές ή δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις και οργανισμούς, **"καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου δημόσιου χαρακτήρα που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς."**

***Η εντός " " φράση προστέθηκε με την παρ.6 του άρθρου 4 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ Α 50)

4. Ν 1069/1980: Επιχειρήσεις ύδρευσης - αποχέτευσης.

Άρθρον 1.

Αντικείμενον - φορείς - αρμοδιότης.

1. Δια την άσκησιν των πάσης φύσεως δραστηριοτήτων του κυκλώματος υδρεύσεως και αποχετεύσεως οικιστικών κέντρων της Χώρας, εξαιρέσει των πόλεων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Βόλου και των μειζόνων αυτών περιοχών, δύναται να συνιστώνται κατά την παράγραφον 3 του παρόντος άρθρου εις έκαστον Δήμον ή Κοινότητα της Χώρας ή υπό πλειόνων Δήμων ή Κοινοτήτων ή Δήμων και Κοινοτήτων ενιαίαι επιχειρήσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως. Αι ανωτέρω Επιχειρήσεις αποτελούν **ίδια Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρος**, διεπόμενα υπό των κανόνων της Ιδιωτικής οικονομίας, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπό νόμου.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΜΑΧΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

1. Στα πλαίσια της 138/2007 Γνωμοδότησης του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους διαλαμβάνονται τα ακόλουθα: «Οι

Επιχειρήσεις Υδρεύσεως και Αποχειεύσεως αποτελούν δημόσια νομικά πρόσωπα ειδικού σκοπού συνδεδεμένα με τους Ο.Τ.Α. και διεπόμενα, κατ' αρχήν, από τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου (ΣτΕ 2840/1988, 2854/1988, Δ.Εφ.Θεσ. 108/1993, Επαμ. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου 2005, παράγραφος 365 επ.), πλην αν από διάταξη νόμου ορίζεται ή προκύπτει η εφαρμογή των κανόνων του Δημοσίου Δικαίου, οπότε εφαρμόζονται οι κανόνες αυτοί. Υπό την ανωτέρω έννοια **οι επιχειρήσεις αυτές έχουν διφυή χαρακτήρα και δύνανται προς εκπλήρωση του σκοπού τους να ασκούν αρμοδιότητες οι οποίες προσιδιάζουν στις Δημόσιες Αρχές (Ολομέλεια ΣτΕ 108/1991). Με κριτήριο το λειτουργικό τους αντικείμενο σύμφωνα με τα άρθρα 1 παρ. `εδ. α' και 2 παρ. 1 περ. α', β, γ', δ' και ε' του Νόμου 1069/1980 εντάσσονται εννοιολογικώς στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα κατά την έννοια του άρθρου 51 παρ. 1 περ. γ' του Νόμου 1892/1990 (Γνωμ. Συνελ. Νομ. Συμβούλων Διοικήσεως 321/1986), δεδομένου ότι οι υπηρεσίες τις οποίες προσφέρουν είναι κοινωφελείς και συνιστούν από τη φύση τους αποκλειστικές αρμοδιότητες των Δήμων και των Κοινοτήτων, δηλαδή υπηρεσίες αυτών προς το κοινό, παρέχονται δε καθ' υποκατάσταση των Ο.Τ.Α. στην άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων.»**

2. Από το νομικό πλαίσιο που παρατέθηκε και σύμφωνα με την ανωτέρω Γνωμοδότηση 138/2007 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους πρέπει να ερμηνευθεί ότι, παρά την κατ' αρχήν συμβατική σχέση που συνδέει τον καταναλωτή με τη Δ.Ε.Υ.Α. και την κατ' αρχήν εφαρμογή κανόνων του ιδιωτικού δικαίου ως προς τη δράση της Δ.Ε.Υ.Α., δεν παύει να πρόκειται προσφορά κοινωφελούς υπηρεσίας, ήτοι παροχή αγαθού πρωταρχικής σημασίας για τη ζωή και υγεία του πολίτη. Επομένως και σε αρμονία με το διφυή χαρακτήρα των συγκεκριμένων νομικών προσώπων, **η Δ.Ε.Υ.Α. συχνά πρέπει να εκλαμβάνεται, στα πλαίσια της λειτουργίας της έναντι των δημοτών του οικείου δήμου, ως νομικό μάρφωμα εντασσόμενο στην έννοια του δημόσιου τομέα (νομοθετήματα 3,4).** Υπ' αυτή την έννοια η Δ.Ε.Υ.Α. πρέπει να

εκληφθεί ως προς τη συγκεκριμένη δράση της ως υπαγόμενη στο άρθρο 16, παράγραφος 1 του Νόμου 1599/1986 (**νομοθέτημα 2**). Συνέπεια αυτής της υπαγωγής αποτελεί η κατ' αρχήν υποχρέωση της Δ.Ε.Υ.Α. για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων στους έχοντες έννομο συμφέρον αιτούμενους. Στην κατηγορία των εκόντων έννομο συμφέρον αιτουμένων σαφώς ανήκει ένα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της οικείας Δ.Ε.Υ.Α., όταν ζητά παροχή πληροφοριών ή χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων για υπόθεση σχετιζόμενη με την απρόσκοπτη άσκηση των υποχρεώσεων του ως μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου (όσο και ο δημότης – καταναλωτής, όταν ζητά παροχή πληροφοριών ή χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων για υπόθεση που άπτεται της σφαίρας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του).

Το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που επιθυμεί να του χορηγηθούν πληροφορίες ή να λάβει γνώση συγκεκριμένων εγγράφων της επιχείρησης πρέπει να έχει έννομο συμφέρον προς χορήγηση αυτής της δυνατότητας, δηλαδή να επικαλεσθεί και θεμελιώσει εγγύτητα προς τα συγκεκριμένα βιοτικά και νομικά στοιχεία, ικανή να επηρεάσει την ηθική και υλική του κατάσταση. **Το έννομο συμφέρον πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο αντικειμενικό, από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής εννόμου σχέσεως συνδεόμενης με το περιεχόμενο των στοιχείων στα οποία ζητείται η πρόσβαση.**

Τυχόν δε ζητούμενα εξ αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α., ονομαστικής κατάστασης υπηρετούντων και των επιμέρους συναφθεισών συμβάσεων (περιλαμβανομένης της συμβάσεως του Διευθυντή της Επιχείρησης), απολογισμών των τριών (3) προηγούμενων ετών απολογισμών στοιχεία, **δεν** μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν απόρρητα δεδομένα, δηλαδή δεδομένα που να άπτονται άμεσα της ιδιωτικής ή οικογενειακή ζωής τινός (**νομοθέτημα 2**) και να χρήζουν ως εκ τούτου αντίστοιχης προστασίας.

3. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση χορήγησης πληροφοριών ή εγγράφων **πρέπει να είναι ορισμένη και σαφής**, να αναφέρεται δηλαδή σε συγκεκριμένες, αντικειμενικά εντοπίσιμες πληροφορίες ή έγγραφα, και **όχι αόριστη ή κατ' αντικειμενική κρίση τεράστιας έκτασης**, χωρίς να εξειδικεύονται τα κατ' ιδίαν στοιχεία του αιτήματος, ώστε να καθίσταται δυνατή η ικανοποίηση του αιτήματος με λελογισμένη απασχόληση των αρμοδίων οργάνων (Γνμδ. Ν.Σ.Κ. 261/93, 315/94, 314/96, 119/97). [Από τα δικαστήρια έχει κριθεί μη νόμιμο το αίτημα επίδειξης όλων των εγγράφων που βρίσκονται στο σε ορισμένο ρυμοτομικό ή κτηματολογικό φάκελο (Πρ.Αθ. 1046/1968, ΝοΒ 16, 652). Παρομοίως έχει κριθεί μη νόμιμο το αίτημα επίδειξης όλων των εγγράφων και πιστοποιητικών εταιρίας στην οποία ανατέθηκε η προμήθεια και όλου του φακέλου του διαγωνισμού (Γνμδ. Ν.Σ.Κ. 261/93)]. Πρέπει άρα να θεωρηθεί ότι αιτήματα χορήγησης πληροφοριών ή εγγράφων κατ' αντικειμενική κρίση τεράστιας έκτασης δύνανται να οδηγήσουν σε (ακούσια) παρακώλυση της ομαλής παροχής υπηρεσιών από τη Δ.Ε.Υ.Α. προς τους καταναλωτές της, όταν η συγκεκριμένη επιχείρηση, όπως εν προκειμένω η Δ.Ε.Υ.Α., τυγχάνει ανεπαρκώς στελεχωμένη (παραδοχή που προκύπτει από το αίτημα γνωμοδότησης). Σε αυτή την περίπτωση η αργοπορία ανταπόκρισης στο αίτημα είναι βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας δικαιολογημένη και, βάσει της αρχής της καλής πίστης, ο αιτών δύναται να κληθεί ακόμα και σε στενότερο ή ακριβέστερο προσδιορισμό του αιτουμένου, σε συνάφεια με το επικαλούμενο έννομο συμφέρον του.

4. Ήδη υπονοήθηκε το γεγονός ότι, αν το ερώτημα δε συνδέεται με παροχή **συγκεκριμένων πληροφοριών ή με τη χορήγηση συγκεκριμένων εγγράφων**, τότε δεν υφίστανται και η ανωτέρω υποχρεώσεις για την επιχείρηση. Αν δηλαδή το ερώτημα είναι γενικής ή αόριστης φύσης, τότε η υποχρέωση της Δ.Ε.Υ.Α. συνίσταται αφενός στην ενημέρωση του αιτούντος για τη γενικότητα και την αδυναμία απαντήσεως και αφετέρου στα ακόλουθα:

Σε περίπτωση γενικών ερωτήσεων επί ζητημάτων Δ.Ε.Υ.Α. η Περιφέρεια με το οικ. 1220/16-2-2010 έγγραφό της προέβη σε επίκληση του

άρθρου 215 του Νόμου 3463/2006 (δηλαδή του Κ.Δ.Κ.), για να **παροτρύνει τη συγκεκριμένη Δ.Ε.Υ.Α. σε παραπομπή του ζητήματος ενώπιον του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου** προς δημοκρατική συζήτηση και εξέταση του θέματος. Το άρθρο 215 του Νόμου 3463/2006 (Φ.Ε.Κ. Α' 114) έχει ως ακολούθως:

«Άρθρο 215

Αναφορές και προτάσεις πληροφόρηση δημοτών και κατοίκων

1. Οι δημότες και οι κάτοικοι συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του Δήμου ή της Κοινότητας.

2. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν να καταθέτουν ατομικά ή συλλογικά στο Δήμο ή την Κοινότητα, στα τοπικά ή δημοτικά διαμερίσματα και στα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου αναφορές και ερωτήσεις, για την ενημέρωσή τους επί αποφάσεων που τους ενδιαφέρουν. Την ίδια δυνατότητα έχουν και ενώσεις προσώπων κάθε μορφής για ζητήματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος.

Το αρμόδιο όργανο οφείλει να απαντά στις ανωτέρω αναφορές και ερωτήσεις, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών.

3. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν επίσης να καταθέτουν προτάσεις για την επίλυση διαφόρων ζητημάτων αρμοδιότητας του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του συμβουλίου του τοπικού ή δημοτικού διαμερίσματος. Οι προτάσεις συζητούνται υποχρεωτικά στο οικείο συμβούλιο, εφόσον έχουν κατατεθεί από τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) άτομα και ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι για τη σχετική απόφαση που λαμβάνεται.

4. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο του δημοτικού ή τοπικού διαμερίσματος μπορεί με απόφασή του να καθορίζει τον τρόπο και τις διαδικασίες, με τις οποίες θα εξασφαλίζεται στους δημότες πλήρης πληροφόρηση για τα κάθε είδους προβλήματα της περιφέρειάς του, καθώς και για τη δραστηριότητα του οικείου συμβουλίου και των αρμόδιων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, αναφορικά με την αντιμετώπιση και λύση των προβλημάτων αυτών.»

5. Συμπεραίνουμε ότι η Δ.Ε.Υ.Α. οφείλει να προβεί σε αποτίμηση του υποβληθέντος ερωτήματος και είτε, αν το αξιολογήσει ως με έννομο συμφέρον υποβληθέν αίτημα παροχής πληροφοριών ή εγγράφων, σε ικανοποίηση του οποίου το εργατικό δυναμικό της μπορεί αντικειμενικά να ανταποκριθεί, να πράξει τα εκτεθέντα δέοντα, είτε, αν το αξιολογήσει ως γενικό ερώτημα με σημασία για τους δημότες – καταναλωτές, να προβεί, στα πλαίσια δημοκρατικής δράσης, σε παραπομπή του ζητήματος ενώπιον του δημοτικού συμβουλίου.

Αθήνα, 12/7/2010

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης